

Aveam doar 19 ani...

De același autor:

Kara Gölge, Editura Letras, București, 2021

Jurnalul Renegaților, Editura Universitară, București, 2022

OVIDIU BÂRSAN

Aveam doar 19 ani...

roman

CÎȘMIGIU
books

Redactor: Gheorghe Iovan
Tehnoredactor: Ameluța Vișan
Coperta: Monica Balaban

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
BÂRSAN, OVIDIU

**Avem doar 19 ani... : roman / Ovidiu Bârsan. - București : Cișmigiu
Books, 2023**
ISBN 978-606-28-1663-6

821.135.1

DOI: (Digital Object Identifier): 10.5682/9786062816636

© Toate drepturile asupra acestei lucrări sunt rezervate, nicio parte din
această lucrare nu poate fi copiată fără acordul autorului

Copyright © 2023
Cișmigiu Books este un imprint al Editurii Universitare
Editor: Vasile Muscalu
B-dul. N. Bălcescu nr. 27-33, Sector 1, București
Tel.: 021 – 315.32.47
www.editurauniversitara.ro
e-mail: redactia@editurauniversitara.ro

Distribuție: tel.: 021.315.32.47/ 0745 200 718/ 0745 200 357
comenzi@editurauniversitara.ro
www.editurauniversitara.ro

UITAREA CORUPE ISTORIA sau adevărul existențial este ceea ce nu se vede

Petre ISACHI

Mi se pare firesc ca un autor de romane istorice – *Kara Golge, 2021; Jurnalul Renegaților, 2022* – să vadă în fenomenul uitării, un „*urias monstru de ingratitude*” (W. Shakespeare), ce conduce inevitabil la coruperea Istoriei (= memoria generațiilor), încât să-și propună, ca o datorie morală, de suflet, (re)configurarea din memorie (= talentul erudiților), a unui fragment, aparent aleatoriu și insignifiant, de revoluție anticomunistă, trăită „în direct”, cu mirare, prudență și entuziasm, ca militar detașat la Academia Militară, București, în perioada: 17 decembrie 1989 – 1 ianuarie 1990. Autentică și implicită în scriitura romanului memorialistic, *Aveam doar 19 ani...*, este mai ales indignarea, revolta interioară a scriitorului care constată, din nefericire, doar după câteva decenii, că actele de sacrificiu ale participanților la evenimente – studenți, soldați, ofițeri, civili, muncitori, intelectuali etc. – sunt neinvalidate, atenuate prin banalizare și condamnate la uitare, deși ceea ce este condamnat la uitare e sigur că va supraviețui...

Ovidiu Bârsan convins – la vârsta/ data când a trăit evenimentele – asemenea Sfântului Augustin că „*Adevărul este ceea ce se vede*”, rememorează începutul optimist, aproape sacru al Revoluției din perspectiva tânărului soldat trăitor într-un „*paradis al somnambulilor*”, însă aproape total ignorant (ce știa el, la 19 ani, din culisele Revoluției franceze, Revoluției ruse etc. ?) în ceea ce privește doctrina și filosofia politică a unui asemenea fenomen social-istoric, în care contează, cu prioritate, doar tehnicile și arta manipulărilor insurecționale, în „*războiul*” invizibil, național și internațional, pentru putere. În această inocență scuzabilă își află, probabil, rădăcinile, viziunea idilică, entuziasmul ludic, încrederea și speranța utopică într-o rapidă schimbare la față a României postdecembriste. Zilele revoluției sunt pentru Moldovean – personaj actant/ martor/ reflector, narator și alter-ego al autorului - o adevărată școală/ universitate de politologie, în care i se „predau” prin fapte, dar și prin demersuri spontane, limbaj, comportament, semne etc. de către Colonel, Civilul Misterios, Micul colonel, Căpitan, Artilerist, Grănicer, Infanterist, Telefonist, Șofer, Femeia-Maior, Profesoara de pian și fratele ei, Tatăl și Mama etc. , personaje actante-simbol, personaje-idee, tot atâtea stări de spirit, de morală, camaraderie, prietenie, dar și ceea ce înseamnă în esență, starea de alarmă națională, dedublarea, frica, lașitatea, curajul, moartea imprevizibilă, asasinatul politic, sacrificiul necondiționat, pericolul iminent nu doar pentru fiecare individ în parte, ci și pentru întreaga

România amenințată din umbră cu dezintegrarea teritorială.

Cartea este o admirabilă odă închinată Armatei române/ soldatului român și implicit, tineretului, poporului trezit brusc din somnambulismul existențial, dar mai ales pătruns de ideea hegelienă că în asemenea momente limită, *nu-ți poți păstra libertatea decât cu riscul vieții*. Sunt clipe în care descoperi, paradoxal, cum spunea undeva Petre Țuțea că „*revoluția e o înaintare pe loc*” – personajul principal înaintează „*pe loc*”, chiar în spațiul aparent securizat al Academiei Militare, pe care o apără de contra-revoluționarii iviți parcă din senin -, revoluție care, cum sugera același Socrate al românilor, nu mai adaugă nimic nou ideilor lui Platon, iar o posibilă resetare/ restructurare a omului contemporan, după noi canoane morale, existențiale, nu s-a întâmplat decât o singură dată în istoria recentă, la apariția divino-misterioasă a lui Cristos. Vidul de putere, firesc în asemenea stări radical conflictuale, potențează în progresie geometrică, haosul, starea de așteptare, de neliniște, de imprevizibil, de iluzie și angoasă existențială.

Autorul nu implică Biserica/ providența în desfășurarea Revoluției începute, cum se știe, aproape simultan și la Timișoara, Iași, Sibiu etc. Scăpat ca prin urechile acului, de un cartuș rătăcit – bine inclus în text, motivul *Călcâiului lui Achile* – personajul principal, dar și întreaga Lume văzută și nevăzută, a personajelor acestui roman infrarealist, autoreferențial, docuficțiune pentru

viitorime, constată, aparent paradoxal, că *nu oamenii* (instituiții, universități, școli, poliție, armată, aviație, partide politice, primării etc.) conduc revoluția, ci revoluția se folosește de oamenii deveniți actori într-o tragi-comedie, într-un „spectacol” eroico-comic, văzut în direct de întreaga populație a globului, la Televiziunea Română și coordonat din umbră, de un Regizor, aparent providențial, omniscient, ubicuu și omnipotent, ce stabilește cu acribie politică, rolurile, costumele și măștile necesare desfășurării acțiunii. Voința/ dorința aproape unanimă a poporului român de a se elibera de dictatura bolșevismului/ comunismului, admite, ba chiar admiră arta ireproșabilă a manipulării.

Deși Mircea Eliade considera că puține neamuri se pot mândri că au avut atâta „nenoroc în istorie”, ca neamul românesc, personal cred că în ceea ce privesc Evenimentele din decembrie, 1989, atât personajul principal, Moldoveanul, cât și România postcomunistă, integrată Uniunii Europene și blocului militar defensiv N. A. T. O. au avut un „noroc” divin. Ca orice rasă multimilenară – conservativă, regresivă și defensivă – prejudecățile autohtone și balcanice, nu pot fi ușor sfărâmate și înlocuite prin alte prejudecăți, decât în timp; e vorba, desigur, de substratul metafizic al acestora. Ovidiu Bârsan ne sugerează în scriitura firesc optimistă a romanului autoreferențial *Aveam doar 19 ani...* o realitate ontologică de care trebuie ținut cont: un popor nu poate fi cucerit cu adevărat decât prin distrugerea sistematică a elitelor, universităților, școlilor,

instituțiilor, doctrinelor, filosofiilor naționale etc. Promovarea meritocrației este una din lecțiile sugerate de grupul de soldați ce au apărat Academia Militară și Ministerul Apărării Naționale. Foarte important a fost, este și va fi: liderul, șeful grupului, comunității, statului.

Iată care ar fi principalele atribuții/ legi nescrise ale unui astfel de lider, în viziunea filosofului Confucius (551 – 479 a. Chr.), asta și pentru a vedea cât de importantă este ideea de continuitate și de ierarhie valorică în istoria umanității, nu doar a României contemporane:

„1. Să se autoperfecționeze; 2. Să venereze pe cei înțelepți; 3. Să-și iubească părinții; 4. Să cinstească pe înalții funcționari de stat; 5. Să se poarte bine cu poporul; 6. Să-și atragă de partea lui savanții și artiștii; 7. Să se comporte prietenește cu toți marii vasali. ”

Confucianismul propune, prin urmare cultivarea unei ordini morale, naturale, în care fiecare individ este dator să-și asume obligațiile morale inerente funcției, poziției sale, de fiu, tată, supus, conducător. Implicit și neostentativ didactic, grupul de militari ce a acționat la Academia Militară, propune cititorului, calitățile morale ale adevăratului „*revoluționar*”/ omului necesar prezentului/ viitorului: simțul datoriei față de neam, loialitate, reciprocitate, amabilitate, bună credință, prietenie, afecțiune filială și fraternă, spirit de familie specific românilor, sincronizare cu binele și frumosul etc. Meritul scriitorului este incontestabil în condițiile în care aceste atribute se estompează până la dispariție.

Goetheian este transfigurată în această „operă imperfectă” (în sensul atribuit de Nichita Stănescu) dedicată Revoluției române, conceptul de libertate: *Numai acela își merită libertatea și viața care trebuie să le cucerească în fiecare zi.* Această axiomă o uităm cei mai mulți dintre noi: ideea că identitatea națională, cultura, religia și libertatea trebuiesc recucerite în fiecare zi. Mai ales în condițiile când libertatea nu implică drepturi – pentru că drepturile îți sunt date de alții și ele nu te angajează – ci mai curând responsabilități: cu prioritate, libertatea, voința de a te învinge pe tine însuși în fiecare secundă. Vedem în această viziune din romanul *Aveam doar 19 ani...*, opinia hegeliană, pe care o transfigurează Ovidiu Bârsan, și în celelalte romane ale sale: *Istoria este realizarea ideii de libertate* văzută ca un proces absolut necesar supraviețuirii.

Concluzionez, veți citi o „operă imperfectă”, o „carte românească de învățătură” trăită în condiții excepționale, o scriitură fermecătoare prin sinceritate, altruism, empatie, înțelepciune, înțelegere pentru situația istorică, filosofic elegiacă – *sic transit gloria mundi* –, concesivă, melancolică, interogativă, entuziastă, poetic-reflexivă, profundă în nedesăvârșire, convergentă substanțial, etică neostentativ, parțial misterioasă, cu efecte inimaginabile pentru viitorime etc.

Desigur, dacă vreți să citiți o carte „perfectă” într-o revoluție, nu aveți decât o singură soluție: s-o scrieți Dumneavoastră înșivă. Criticul ar fi încântat să o citească. Cât despre critică – era și opinia lui Cioran –, ea

rămâne o frumoasă și necesară absurditate... Mărturisesc: l-am citit pe romancierul Ovidiu Bârsan, nu pentru a-l înțelege pe el, ci ca să mă înțeleg pe mine însumi. Nu vă spun dacă m-am înțeles! Vă spun însă că un critic n-ar trebui să vorbească/ să scrie niciodată despre un scriitor ale cărui merite sunt evidente. Oricum romanul autoreferențial, *Aveam doar 19 ani...* se prezintă singur, oricând și oriunde, dacă are cui!..

6 august 2023, Bacău
Petre ISACHI

Stejar, extremă urgență!

17 decembrie

Lumina palidă a zilei străbătu jaluzeaua lovindu-mă în față. Ceva în starea mea s-a schimbat curmându-mi somnul agitat. O durere îngrozitoare îmi bubui capul. Încercarea de a deschide ochii era zadarnică. Dau să mă mișc iar stomacul brusc mi se urcă în gât aducându-mi un gust greșos de banane. Cu un efort disperat sar din pat și mă lovesc de un dulap. „*Ce dracu' caută ăsta aici?! Unde sunt?*”.

Nevoia de a recunoaște locul și a găsi baia este atât de mare încât reușesc să deschid ochii. Brusc camera se învârte în jurul meu ca un carusel. Picioarele mi se înmoaie și cad din nou în pat.

– Dumnezii măsii de treabă!

Efortul înjurăturii îmi aduse din nou stomacul în gât. Nu mai aveam timp de filosofat. Știam un lucru. Nu aveam chef să mai fac și curat, să scot mirosul de vomă de pe nu știu ce mochetă. Instinctul de conservare mă ajută rapid să identific baia și din trei pași reușesc să mă aplec izbăvitor asupra vasului de toaletă.

Gustul stătut de banană și convulsiile agresive m-au trezit. Dau drumul la robinet și apa rece alungă

ultima brumă de somn. Mă dezbrac repede și mă bag sub duș.

– Rahat! De unde apă caldă la ora asta?!Idiotule!

Însă apa călâie mi-a făcut mai mult bine decât dialogul certăreț cu mine însumi. Caut un prosop și atunci realizez cu adevărat și unde sunt. Într-o cameră proaspăt renovată, dar încă nepregătită. Mă îmbrac rapid așa ud cum sunt, arunc o privire fugară pe geam. Sunt cu un etaj mai sus decât trebuia. Mă uit rapid în jur să văd dacă am făcut vreo boacănă mai mare, iar mișcarea face iar ca totul în jurul meu să se învârtă. Văd sticla goală jos. Vederea etichetei mi-a răsculat din nou stomacul.

– Care o fi boul să mai pună în viața lui gura pe așa ceva?

Întrebarea retorică nu mai putea rezolva cu nimic faptul că acum aveam o migrenă mare cât Casa Poporului din cauza faptului că am băut din nou autohtonul lichior de banane amestecat cu vermut. Ies clătinând-mă din cameră și cobor un etaj pentru a merge la birou. Fiecare pas reprezenta un efort colosal în păstrarea statutului biped dat de Doamne Doamne. Încă nu reușeam să procesez tot ce se întâmplase cu o zi înainte.

Împing ușa. Era încuiată. „ *Cum putea fi altfel tâmpitule?*”. Caut în buzunare cheia, iar dincolo se aude un zgomot ușor. Nu apuc să fiu intrigat când se aude telefonul sunând. Soneria stridentă îmi sfredeli creierul

deschizând cutiuța în care se ascuseseră frânturi de amintiri din ziua de ieri.

Fusese o zi frumoasă. Nu ai fi zis că eram în mijlocul lui decembrie ci mai degrabă la sfârșitul lui martie. Țasta trebuia să fie ultimul sfârșit de săptămână petrecut în București. Peste o săptămână trebuia să fiu în tren, în drum spre casă, pentru a petrece sărbătorile de iarnă acasă în concediul prelungit cu o permisie. Aveam să mă întorc doar pentru a mă libera. Fusese incredibil de cald. Ieri, fiind zi de sâmbătă, programul fusese scurt. După terminarea acestuia împreună cu Olteanu și Tătaru ne-am schimbat civil și am ieșit în oraș. Nu ne făcusem vreun plan. Poate mergeam la un film sau ne plimbam și obligatoriu trebuia să mergem la o bere. Numai că după ce ne-am pozat în fața impozantei statui de la Academia Militară, drumurile noastre s-au despărțit.

– Moldovene! Noi mergem să agățăm ceva! Vii cu noi?

– Nu! Avem gusturi diferite! Numai voi vă puteți procopsi cu toate strâmbele!

– Uite, mă, la ăsta! Mai face și mofturi! Bă, tu vezi ce mutre pocite avem! De unde să scoatem mă una fătoasă ca tine!

– Mă descurc și singur!

– Iei tu băutura?

– Dacă găsec ceva, da! Da', nu vă bazați! Știți că în afară de vermut și Havana nu prea găsești nimic prin alimentări! Și încă ceva!

– Ce?

– Să nu care cumva să veniți dracului cu muieri în unitate! Vreau să fiu acasă de sărbători, nu consemnat! Sunt Stan Pășitu' cu voi!

Amintirea dialogului îmi lămuri situația. Soneria încetă să mai sune ca peste câteva clipe să o facă și mai strident. Am găsit cheia și am dat să deschidă precipitat ușa, însă de dincolo cineva se împingea în ușă.

– Eu sunt!

Ușa se deschise imediat și alte frânturi din seara de dinainte îmi veniră în fața ochilor. Am privit nu atât curios, cât cu milă la tânăra goală din fața mea. Încerca timid să-și acopere cu mâinile micițe părțile intime însă nu prea reușea. Deschid un dulap și-i dau o cămașă.

– Nu te-a dus mintea să cauți ceva?

– Mi-a fost frică să nu deranjez!

– Nu ai plecat încă? Dacă te vede careva acum putem avea necazuri!

– Sunt hainele dincolo și mi-a fost frică să mă duc!Știi...

– Nu știi nimic, tuto. Cum dracu te-ai putut lua după pociții ăștia. Spre deosebire de ce urâte au agățat de-a lungul timpului tu ești chiar frumușică.

Și era. Vru să deschidă gura însă nu mă interesau povești de viață. Cu o seară înainte m-am trezit cu Olteanu și Tătaru aducând cu ei două sticle de vermut și fata din fața mea. Era toată un zâmbet și plină de disponibilitate. Îi făcusem și cu seară înainte reproșuri,

iar după ce am făcut schimbul unei sticle de lichior de banane cu una de vermut, i-am lăsat înjurându-i.

– Lua-v-ar dracii de tâmpiți! Ce-am vorbit eu cu voi?

Râsetele în hohote și chicotelile mândrei aduse cu ei m-au făcut să plec. Chiar nu aveam de gând să-mi ratez și concediul ăsta. Nu mai suportam armata. Într-un an jumate fusesem acasă doar de două ori. Îmi ajunsese. I-am lăsat, iar după un ceas am coborât la ei. Era mare scandal. Noroc că în acel corp al Academiei nu era nimeni. Și nici prin restul ei nu erau prea mulți. Plecaseră deja acasă încă de vineri. Când am deschis ușa i-am găsit pe toți trei goi pușcă. Erau beți turtă. Unul încerca să o țină pe fata adusă cu ei, iar ea din motive neelucidate se pare că-și schimbase opțiunea.

– Tâmpiților, se aude până în Drumul Taberei!

– Mă, asta nu mai vrea!

– Se pare că băutura are la ea un efect invers! I-a venit mintea la cap! Trimiteți-o acasă!

– Unde să merg la ora asta? Nici autobuze nu mai sunt și e beznă peste tot! Singură nu ies pe stradă!

– Intră în camera de vis-à-vis și închide-te înăuntru! Voi vă culcați acum, puneți ceasul să sune și mâine dimineață la ora 5, la primul autobuz o scoateți din unitate!

Numai că acum am constatat că nu se întâmplase nimic. Telefonul încetă, din nou să mai sune ca după câteva clipe să sune din nou. Duminica, la ora asta, nu

putea fi decât Telefonistul unității. Am ridicat receptorul și m-am răstit.

– Ce-i, idiotule?

– Idiot e fiu lu' măta! Unde dracu' umbli?

– Ți-am zis de ieri că am învoire și o tai în oraș. Uite mă am ajuns să-ți dau socoteală! Zi repede ce ai de zis că n-am chef! Sunt mahmur! am zis trântindu-i telefonul în nas.

Cât am început să vorbesc fata și-a luat cămașa și s-a dus vis-à-vis să se îmbrace. Însă telefonul îi trezise și pe cei doi iar chirăiala și scandalul începu. Am închis telefonul și m-am dus la ei. Ea își găsisse hainele și începu să se îmbrace, însă Tătarul s-a trezit și mai făcu o încercare. Asta-l trezi și pe Oltean. Eram furios.

– Dumnezii mamii voastre de tâmpiți!

Telefonul începu să sune din nou. Furios i-am dat o palmă Tătarului și un șut în fund Olteanului.

– În cinci minute sunteți îmbrăcați și cu asta afară! Nu vă mai prind azi picioarele pe-aici! Vă duceți direct la unitate! Fiți atenți la prânz verific dacă ați ajuns! Dacă nu îi spun Șoferului și vă i-a mama lu' proces-verbal! Și nu glumesc! Știți că nu glumesc! Luați-o prin gard!

Știau! M-am mai uita odată urât la ei. Soneria continuă și stridentă a telefonului, palma și șutul meu plus mutra mea răvășită i-au făcut să se miște! Știau că nu e bine să se pună cu mine când eram nervos! Îi mai căpăcisem de vreo două ori! Fata era aproape îmbrăcată.

– Mulțumesc! îmi spuse. Ești un om bun!

Telefonul suna de parcă venea sfârșitul lumii. Însă nu m-am dus să răspund până nu i-am văzut pe toți trei coborând scările.

– Bă, ce nu înțelegi că azi nu am chef de nimic!

Telefonistul țipă la mine din toți rărunchii.

– Bă, nu știam că ești prost! Bă, crezi că sun de tâmpit la tine! Mă doare-n cur de mahmureala ta! Vezi că e agitație mare! Ia și scrie nota informativă. Ești pregătit?

– Las că dăm noi nas în nas! Îți scot eu ifosele de oltean obosit! Cum m-am procopsit eu, mă, numai cu de-alde voi!

– Știam că moldovenii nu-s tâmpiți, dar tu ești o rasă aparte! Scrie! Indicativ „*Radu cel Frumos*”!

– Asta ce mai înseamnă! E prima oară când îl aud! Mai e ceva!

– Nu mă doar atât! Dar ofițerul de servicii m-a pus să sun la toată lumea și să-l transmit!

– Pentru atâta lucru ai sunat ca disperatul! Dă-te dracului!

Am trântit telefonul. M-am uitat încă odată la hârtia pe care am scris. Am luat registrul m-am uitat la ceas și l-am însemnat. Era ora 9. M-am dus în camera din față, am strâns sticlele goale. Făcuseră patul. Măcar mă scutiseră de o corvoadă. Am deschis larg geamul. Am tras aer rece în piept și stomacul iar s-a convulsionat. Din nou am vărsat. M-am dus mi-am luat uniforma și prosopul și m-am dus la duș. De data asta, chiar dacă apa era mai rece am stat ceva mai mult. M-am

îmbrăcat și m-am uita la ceas. 10 fără un sfert. Mai am timp să apuc ceva la popotă.

Popota era aproape goală. Am luat o felie cu marmeladă și un ceai. Am mâncat și băut pe nerăsuflăte. Ceaiul îmi liniște stomacul.

– Bucățare, mă simt nașpa! Dă-mi o carafă cu ceai. Ți-o aduc la prânz!

– Bă, ce viață au unii! Cum poți să bei mă toate poșircile!

Cu o seară înainte îi dădusem o sticlă de lichior la schimb cu trei sticle de Pepsi. Am luat cana, iar la ieșire m-am întâlnit cu Centralistu’.

– Vii mai încolo pe la mine!?

– Vin!

– Intru în tură la două! E agitație mare!

– Chiar așa, ce-i cu indicativul ăsta! De obicei după el mai era ceva gen „*căutați în trafic și raportați mașina cu numărul X*”. Acum nimic!

– Nu știi! Dar știi că ofițerul de servici vine din oră în oră și mă întreabă dacă am mai dat de cineva! Trebuie să-i sun pe toți. La tine cum e?

– Bă, mă doare-n... Eu sunt detașat aici, deci pentru ai tăi nu exist, iar ai mei știu unde să mă pupe. Eu am ordin clar de la Colonel. „*Nu mă deranjezi orice s-ar întâmpla!*”. Punct! Hai că ne vedem mai încolo!

Am intrat în camera mea și am băut cana cu ceai. Voiam să mai dorm măcar un ceas, un ceas jumate. De alături telefonul sună.

– Ce mai vrei, mă?